

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

YTTRANDE
2025-09-04

Ärendenummer
NV-25-036090

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.registrator@regeringskansliet.se

Naturvårdsverkets yttrande över Överklagande av Försvarsinspektören för hälsa och miljö:s beslut om föreläggande om försiktighetsmått i samband med avhjälpandeåtgärder i mark vid anläggande av fjärrvärmenät (etapp 1), Halmstads kommun (KN2025/00033)

Sammanfattning

Naturvårdsverket har fått möjligheten att yttra sig över Fortifikationsverkets överklagan av Försvarsinspektören för hälsa och miljö (FIHM) beslut.

Naturvårdsverket avstyrker Fortifikationsverkets yrkande om ändring av lydelsen i punkt 6 och att riktvärdena för känslig markanvändning (KM) fortsatt tillämpas i enlighet med den ursprungliga lydelsen i FIHM:s föreläggande.

Naturvårdsverket tillstyrker Fortifikationsverkets yrkande att del 1 i punkt 10 utgår då Naturvårdsverket anser att det inte är skäligt i detta fall att invänta provresultat från schaktbotten och att det är tillräckligt att dokumentera halterna för eventuella framtida åtgärder. Naturvårdsverket anser dock att del 2 av punkt 10 bör kvarstå.

Naturvårdsverket avstyrker Fortifikationsverkets yrkande att punkt 11 utgår då myndigheten anser att det är miljömässigt motiverat att FIHM får information om mottagningsanläggningen innan transport av överskottsmassorna utförs. Naturvårdsverket anser dock att punkt 11 bör förtydligas.

Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

Vårt yttrande fokuserar på de punkter där Fortifikationsverket har yrkat på ändringar i FIHM:s beslut.

Punkt 6

Naturvårdsverket avstyrker Fortifikationsverkets yrkande om att punkt 6 i beslutet omformuleras enligt följande:

FIHM:s lydelse:

Återfyllnad av ledningsschakt får ske med massor med föroreningshalter avseende PFAS-11 under riktvärdet för KM. För övriga föroreningar får återfyllnad ske med massor med föroreningshalter upp till MKM.

Fortifikationsverkets yrkan på omformulering (gråmarkerad):

Återfyllnad av ledningsschakt får ske med massor med föroreningshalter upp till riktvärde för MKM. För poly- respektive höglourerade ämnen ska riktvärdet för PFOS, 20 µg/kg TS gälla.

Naturvårdsverket är enig i Fortifikationsverkets bedömning att markanvändningen på området är mindre känslig när det gäller skydd av människors hälsa och markmiljö. När det gäller skydd av grundvatten är däremot känslighet och skyddsvärde mycket högt på den aktuella platsen i och med att området där arbetet ska utföras ligger inom primär skyddszon för grundvattentäkt. Markförhållandena i form av genomsläppliga jordarter gör att risken för spridning av föroreningar via grundvatten är stor. Av den anledningen finns det starka motiv för ett högt skydd mot föroreningsspridning. Riktvärdena för mindre känslig markanvändning (MKM) har ett svagare skydd för grundvatten än riktvärdena för känslig markanvändning (KM) och förväntas skydda grundvatten först på ett avstånd 200 meter nedströms, enligt de scenarier som beräkningarna utgår från.

PFAS är en ämnesgrupp som generellt sprids mycket lätt till yt-, grund- eller dagvatten från mark som innehåller PFAS. Skydd mot grundvattenförorening är alltid viktigt att ta hänsyn till när risker med PFAS-förorenade områden ska bedömas och särskilt när risk för dricksvatten är aktuellt. Naturvårdsverkets bedömning är att råvatten till det kommunala dricksvattenverket i Halmstad i dagsläget är belastat med förhöjda halter av PFAS, sannolikt till stor del på grund av spridning från Flottiljområdet Försvarsmaktens Tekniska Skolor (FMTS) i Halmstad. Även om mängden massor utgör en mycket liten del av den totala mängden förorenade massor inom FMTS anser Naturvårdsverket att det föreligger ett behov av extra försiktighet och att det är motiverat med ett starkare skydd mot just spridning till grundvatten på grund av de speciella platsspecifika förutsättningar som råder för det aktuella området. Naturvårdsverkets anser därför att KM-riktvärdena fortsatt ska tillämpas i punkt 6 i enlighet med FIHM:s beslut.

För ett annat område med mindre skyddsvärden och med mer begränsade spridningsförutsättningar är det emellertid inte uteslutet att MKM-riktvärdet skulle kunna tillämpas även för PFAS.

Punkt 10

Naturvårdsverket tillstyrker Fortifikationsverkets yrkande att del 1 i punkt 10 kan utgå men anser att del 2 bör kvarstå.

Resultatet från schaktbotten ska informeras till FIHM och Försvarsmakten innan ledning läggs ned och schakt fylls igen. Fortifikationsverket ska senast två veckor innan massor återanvänds eller transporteras från arbetsområdet

inkomma till FIHM med information om vald transportör och avsedd mottagningsanläggning.

Naturvårdsverket anser att det inte är skäligt i detta fall att invänta provresultat från schaktbotten innan ledningen läggs ned och schakt fylls igen. Enligt genomförda provtagningar på området är föroreningsnivåerna förhållandevis måttliga och syftet med arbetena är inte avhjälpan av föroreningsskada. Det bör därför vara tillräckligt att dokumentera halterna för eventuella framtida åtgärder.

Del två av punkt 10, att Fortifikationsverket ska inkomma med information om vald transportör och avsedd mottagningsanläggning, bedömer Naturvårdsverket i detta fall är miljömässigt motiverat. Fortifikationsverket har heller inte angett några argument för att detta ska upphävas.

Punkt 11.

Naturvårdsverket avstyrker Fortifikationsverkets yrkande att punkt 11 utgår.

Fortifikationsverket ska senast två veckor innan transport av överskottsmassor utförs inkomma med en information från mottagningsanläggning som bekräftar att de har rätt förutsättningar för att ta emot och hantera PFAS-förorenade massor.

Naturvårdsverket anser att det är miljömässigt motiverat att FIHM får information om mottagningsanläggningen innan transport av överskottsmassorna utförs. Det bör dock förtydligas vad som inkluderas i begreppet "rätt förutsättningar".

Beslut om yttrande har fattats av generaldirektören Johan Kuylenstierna efter föredragning av avdelningschefen Marie Uhrwing.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit tillförordnade enhetschefen Jenny Oltner, handläggarna Mats Fröberg, Claes Bergqvist, Viktoria Kronander och Oskar Adenfelt.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Johan Kuylenstierna

Marie Uhrwing

Kopia till:
kn.me@regeringskansliet.se